

Motion till riksdagen 2017/18:3070

av **Olof Lavesson m.fl. (M)**

Ny tid för kulturpolitiken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur arkitektur, konst och kultur bättre kan tas till vara i det offentliga rummet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur staten kan stimulera ett fördjupat samarbete mellan de olika kultur- och arkitektutbildningarna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statens roll som föregångare i utsmäckning av det offentliga rummet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna kulturarvet under jord i samverkan med behovet av ny infrastruktur och nya bostäder och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ut Kulturbryggan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur den nyskapande kulturens villkor kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att ge konstnärer möjlighet till kompetensutveckling inom entreprenörsområdet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera och utveckla scenkonstallianser och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktig harmonisering av moms avseende film, dans och e-böcker och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur staten kan underlätta för internationell spridning av kultur och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla arbetet mot hot, våld och andra olagliga angrepp mot journalister och medieredaktioner och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge förföljda konstnärer en fristad i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vad är svensk kultur? Vilka värderingar kan betraktas som svenska i ett mångkulturellt samhälle? Vem äger det offentliga rummet idag? Givet att begreppet svensk kultur förändrats över tid, hur kommer svensk kultur se ut 2030? Var sker det politiska samtalen? Vilken roll har konsten och kulturen i stadsutvecklingen? Hur byggs det hållbara samhället? Detta är alla exempel på frågor som berör kulturpolitiken och sätter in konsten i ett större politiskt sammanhang.

Tillvarata konst, arkitektur och kultur i det offentliga rummet

Vi lever i ett modernt och urbant samhälle med en stor förväntad nybyggnation de närmaste tio åren. Enligt Boverket behöver det byggas 600 000 nya bostäder fram till 2025. Sextioitalens miljonprogramssatsningar lärde oss att boende och trivsel handlar om så mycket mer än bara rinnande vatten, wc och egna rum till barnen. Idag kan vi i nästan varje bostadsannons läsa texter i stil med ”lugnt, grönt, barnvänligt och vackert område mitt i ett kulturlandskap”. Dessa texter skriver de svenska mäklarna, medvetna om att den moderna människan, vid sidan av jobb och bostäder, också vill leva ett liv som ger möjlighet till kultur och rekreation. Arkitekter, konstnärer och andra skapande grupper i samverkan har därför en viktig roll när nya bostadsområden växer fram. För att detta skall ske behöver det finnas konkreta politiska förslag för hur byggsektorn, förtroendevalda, arkitekter och konstnärer kan samverka. Detta sker redan idag men samarbetet behöver stärkas både avseende att reformera respektive utbildningar och i arbetet med att ta fram nya bostadsområden.

Därför bör regeringen tillsätta en utredning som tittar på infrastruktur utifrån kulturen som hävarm för framtida bostadsområden och ser hur olika utbildningar kan samarbeta i framtiden. Detta ska dock ske på ett sätt som inte hindrar ett kostnadseffektivt och ökat byggande. Ett sätt är att staten föregår med gott exempel när offentliga miljöer utformas genom att på ett tydligt sätt inkludera och koppla ihop byggande, arkitektur och konstnärskap i detta arbete.

Kulturarvet under jord

Kulturarvet under jord är mycket omfattande och rikt. De äldsta föremål som grävs fram är daterade år 3 000 f kr. Detta arv skall vi värna för kommande generationer. Utmaningen finns i att hitta en balans mellan det moderna samhällets krav på nya bostäder och infrastruktur och skyddet av kulturarvet. Många kommuner upplever länsstyrelsernas hantering av ärenden kopplat till byggande och kulturarv som godtyckliga, genom att bedömningar över landet skiftar. Detta har inneburit många och i vissa fall onödigt skarpa konflikter mellan stat och kommun. För att långsiktigt säkerställa en god balans mellan olika intressen i de olika regelverk som länsstyrelserna har att tillämpa bör en särskild översyn göras. Syftet ska vara att åstadkomma

förbättringar i villkoren för byggandet och samtidigt värna viktiga delar av kulturarvet under jord.

Värna och utveckla den nyskapande kulturen

Kulturbryggan skapades av alliansregeringen 2007 för att aktivt stötta nyskapande kultur. Detta är en investering i framtidens kultur och stöd till den nyskapande konsten. Erfarenheten visar att riktat stöd för nya konstnärer i början av deras yrkesverksamma gärning är viktigt. Kulturbryggan lägger grunden för framtidens svenska konst- och kulturskapande och bör byggas ut de närmaste åren. Varje satsad statlig krona är en investering. Modellen med delfinansiering innebär att 59 miljoner kronor tillföll Kulturbryggan 2014, för att investera i framtidens kultur. 25 av dessa miljoner var statliga. Moderaterna vill dubblera statsbidraget med ambitionen att den externa delfinansieringen skall öka i motsvarande grad.

Det som betraktas som nyskapande kultur idag kommer att vara en etablerad del av vårt gemensamma kulturarv i morgon. Regeringen har intagit en mycket passiv roll kring villkoren för nyskapande kultur. Det faktum att regeringen i mandatperiodens sista budget till slut valt att öka stipendieanslag till den nyskapande kulturen är ett bra men sent uppvaknande som moderaterna ställer sig bakom. Moderaterna vill, vid sidan om dubblerat stöd till kulturbryggan, utreda hur den nyskapande kulturens villkor kan stärkas genom exempelvis samarbete med andra aktörer.

Konstnärers villkor och del av de kulturella och kreativa näringarna

Konstnärer blir i allt större omfattning företagare som säljer sin konst men också mat, dryck och upplevelser. Konstnärer smyckar bostadsområden och utformar elektronik. För att ge yrkesverksamma konstnärer redskap att kunna leva på sin konst och utveckla sitt företagande behöver många av dessa erbjudas utbildning i grundläggande entreprenörskap. Konststuderande bör på samma sätt uppmuntras att studera grundläggande företagsekonomi. Regeringen bör därför ta fram förslag för hur detta skall kunna ske inom ramen för befintliga kultur- och företagarefrämjande insatser.

Utvärdera och utveckla scenkonstallianserna

Scenkonstallianser är en samlande benämning för skapande av tre moderna trygghetsnätverk för frilansande inom scenkonstområdet i Sverige: Teateralliansen (1999), Dansalliansen (2006) och Musikalliansen (2008). Dessa är viktiga för svenskt kulturliv. Deras långsiktiga förutsättningar att utöka sin verksamhet och kunna följa med den moderna tidens krav behöver kontinuerligt förbättras. För att värna arbetsmarknaden för konstnärer i Sverige behöver regeringen utvärdera dessa tre allianser och ta fram förslag till förbättringar inför framtiden.

En harmoniserad kulturmoms

Moderaterna vill att skatter och moms skall vara rimligt höga, förutsägbara och rättvisa. Detta är idag inte fallet inom kulturområdet. Några exempel på differentierade moms-

satser är pappersböcker kontra e-böcker, film/teater och konsert i jämförelse med att spela för dansande publik (den så kallade dansbandsmomsen). Dessa frågor behöver initialt kartläggas med syfte att långsiktigt reformera och harmonisera kultursektorns moms och skattesatser. Denna harmonisering skall ske över tid och med hänsyn till statens finanser.

Kulturen i ett internationellt perspektiv

Kulturen är en självklar del av berättelsen om Sverige och är en betydelsefull arena för att bygga förtroende och väcka intresse och nyfikenhet. Den svenska kulturen hjälper till att skapa kontaktytor och exponering för enskilda utövare. 2016 genomförde Svenska institutet 56 evenemang inom kulturområdet. Moderaterna är övertygade om att arbetet med att inkludera kulturen i marknadsföringen av exportlandet Sverige kan utvecklas ytterligare och vill initiera en utredning hur staten kan underlätta för internationell spridning av kultur.

Värna yttrandefriheten

Den fria åsiktsbildningen är en del av grunden för Sveriges demokratiska styrelseskick. Tryck- och yttrandefriheten är förutsättningar för fri åsiktsbildning. Det är därför av stor vikt att mediepolitiken har en tydlig koppling till hur tryck- och yttrandefriheten fungerar, inte bara konstitutionellt, utan också i praktiken. I många länder utmanas det fria meningsutbytet av hänsynslösa ledare och repressiva lagar. Sverige har en lång tradition av att stå upp för journalistiken, både nationellt och internationellt. Det betyder dock inte att svensk journalistik inte utmanas. De exakta siffrorna beror på vilken studie som ligger bakom, men vi vet med säkerhet att många journalister och medieredaktioner utsätts för hot, trakasserier och våld på grund av sin rapportering. Att stå upp för tryck- och yttrandefriheten handlar inte bara om att stoppa politiskt förtryck. Staten har ett ansvar för att förebygga samt stoppa hot och våld som enskilda och organisationer riktar mot dem som nyttjar dessa friheter.

Svenska Journalistförbundet undersöker regelbundet förekomsten av denna typ av problem bland sina medlemmar. När förbundet senast frågade sina 17 000 medlemmar framkom att minst 1 000 av dessa hade utsatts för påtryckningar och kränkningar de senaste fem åren. Nästan 300 uppgav att de påverkats i sin bevakning eller låtit bli att skriva om ämnen som en följd av att de blivit utsatta för påtryckningar, trakasserier eller hot. Problemet är verkligt och förekommer i högsta grad i Sverige.

Det finns behov av en handlingsplan för att stärka skyddet för svenska journalister. Moderaterna har i tidigare motioner kritiserat regeringen för att agera långsamt och passivt inför en växande hotbild mot journalister och understrukt behovet av ytterligare åtgärder för att värna tryck- och yttrandefriheten. Regeringen presenterade på försommaren 2017 till slut en handlingsplan, vilket är ett positivt steg i rätt riktning. Arbetet slutar dock inte där varför regeringen fortsatt måste signalera att arbetet mot hot, våld och andra olagliga angrepp mot journalister och medieredaktioner måste fortsätta att utvecklas och utredas.

Fristad för förföljda konstnärer

När demokratin inskränks i ett land är det alltid det fria ordet, den fria pressen och den fria konsten som först begränsas. Dessa är fyrbåkar för demokrati och öppenhet och därmed ett hot mot alla totalitära makthavares ambitioner. Varje år dödas konstnärer eller tvingas att fly från sitt land, för att dessa har valt att använda sig av sin självklara rätt att uttrycka åsikter, som inte nödvändigtvis är i samklang med den styrande regimen. Att värna demokratin, det fria ordet och den konstnärliga friheten är därför en gemensam uppgift för alla demokratiska länder.

Ett sätt att praktiskt värna yttrandefriheten är att ge konstnärer en fristad i Sverige. Kommuner eller regioner som vill bidra till att värna om yttrandefriheten, kan erbjuda författare, bildkonstnärer, musiker, dramatiker, journalister och andra professionella konstnärer som lever under hot i sina hemländer, en fristad under två år. En fristadskonstnär är en person som bjudits in av en svensk kommun eller region på grund av att han eller hon förföljs i sitt hemland. I Sverige får konstnären en fristad under två år för att kunna leva och fortsätta arbeta med sitt yrke i trygghet. Kommunen, landstinget eller regionen som bjuder in, lovar att stå för försörjningen under de två åren. Till gruppen konstnärer räknas journalister, musiker, filmare, dramatiker och andra professionella skribenter och konstnärer som förföljs eller hotas på grund av sitt arbete och därför behöver en fristad.

Det är viktigt att så många kommuner som möjligt är beredda att ta sitt ansvar och ge förföljda konstnärer en fristad. Under alliansregeringens år vid makten ökade antalet fristadskommuner stadigt. Detta arbete måste fortsätta att intensifieras. Demokratin får aldrig tas för given. Den måste vinnas varje dag. Det är angeläget att regeringen fortsätter att arbeta i denna riktning.

Olof Lavesson (M)

Cecilia Magnusson (M)

Isabella Hökmark (M)

Michael Svensson (M)

Saila Quicklund (M)

Eva Lohman (M)